

14.11.2022

Asia/4

§ 793

V 23.11.2022, Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite ikääntyneiden neuvolatoiminnan perustamisesta seniorikeskuksiin

HEL 2022-004678 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Reetta Vanhanen: Kappaleen 5 loppuun lisäys:

"Tätä ennaltaehkäisevää neuvontaa ja ohjausta on kuitenkin vahvistettava."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Reetta Vanhasen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto, Helsingin vanhusneuvosto, 18.5.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Vihreä valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan ikääntyneiden neuvolatoiminnan perustamista seniorikeskuksiin saavutettavalla ja helpokäyttöisellä tavalla.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkistrategian 2021-2025 helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat -kokonaisuuden tavoitteena on mm. palvelujen saatavuus riittävän lähellä, ennakoivan otteen parantaminen ja digitaalisten sosiaali- ja terveyspalvelujen vahvistaminen. Vuonna 2022 sosiaali- ja terveystoimen toimintasuunnitelmassa on ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden parantamisen toimenpiteenä liikumisen ja liikkeellelähdön mahdollisuuksien lisääminen ottamalla liikumissopimus käyttöön kaikissa sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluissa. Suunnitelman mukaan myös sähköisiä palveluja kehitetään ja etäryhmien sekä etäkäyntien määrää lisätään.

Kaupunginhallitus katsoo, että ei ole tarkoituksenmukaista selvittää erillisten ikääntyneiden neuvoloiden tarvetta, koska sairaala-, kuntoutus ja hoivapalvelujen Seniori-infon ja seniorikeskusten nykyisillä ohjaus- ja neuvontapalveluilla sekä niiden kehittämällä on mahdollista toteuttaa ikääntyneiden laaja-alaisempi terveys- ja toimintakykyhaittoja ehkäisevä toiminta.

Matalan kynnyksen yksilölliset palvelut ovat tärkeitä. Seniori-infon puhelinvälisen palvelun ja jalkautuvan palvelun sekä informaatiotilaisuuksien lisäksi seniorikeskuksissa tarvitaan monipuolista neuvontaa ja ohjausta palvelujen piiriin. Neuvojen tarvetta on erityisesti niillä muistisairaiden tai mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden läheisillä, jotka eivät ole omaishoidon piirissä. Digneuvonnan ja oikeudellisen neuvonnan tarpeessa olevat iäkkäät eivät myöskään löydä helposti näitä palveluja. Palvelujen toimivuuden ja palvelutarjontaa esittelevän selkeän viestinnän vahvistaminen sekä verkossa että seniorikeskuksissa on tarpeen.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan ja vanhusneuvoston lausunnot. Vastaus on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otettu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

14.11.2022

Asia/4

Liitteet

- 1 Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto, Helsingin vanhusneuvosto, 18.5.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.11.2022 § 755

HEL 2022-004678 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

07.11.2022 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.08.2022 § 171

HEL 2022-004678 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle vihreiden valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että selvitetään ikääntyneiden neuvoloiden perustamista seniorikeskusten yhteyteen toteuttaen ne käyttäjäryhmälle saavutettavalla ja helppokäyttöisellä tavalla. Aloitteessa todetaan, että Seniori-infon tarjoaman ikääntyneiden palveluohjauksen ja neuvonnan lisäksi tarvitaan laaja-alaisempaa terveysneuvontaa esimerkiksi liikunnan, terveellisen ruokavalion ja muun terveellisen elämäntavan tukemi-

seksi. Aloitteen mukaan ikääntyneiden neuvolat tarjoaisivat myös muistineuvontaa ja tukea sekä omaishoitajille että mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsiville. Niiden toiminta voisi perustua terveydenhoitajan ja/tai sosiaaliohjaajan kynnyksettömään vastaanottoon paikan päällä tai verkossa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että asian selvittämiseksi ja erillisille ikääntyneiden neuvoloille ei ole tarvetta, koska sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen Seniori-infon ja seniorikeskusten nykyisillä ohjauksella ja neuvontapalveluilla sekä niitä kehittämällä on mahdollista toteuttaa ikääntyneiden laaja-alaisempi terveys- ja toimintakykyhaittoja ehkäisevä toiminta.

Sosiaali- ja terveysneuvontaa ja asiakasohjausta koskevat lait ja kaupungin strateginen ohjaus

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista (980/2012, 12 §) velvoittaa kuntaa järjestämään ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja. Terveystalouksilain (13326/2010) 13 §:n mukaan kunnan on järjestettävä alueensa asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä sairauksien ehkäisyä tukevaa terveysneuvontaa. Terveystalouksilain on sisällytettävä kaikkiin terveydenhuollon palveluihin.

Helsingin vuosien 2021–2025 kaupunkistrategian helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat -kokonaisuuden tavoitteina on muun muassa palveluiden saatavuus riittävän lähellä, ennakoivan otteen parantaminen sekä digitaalisten sosiaali- ja terveystalouksien vahvistaminen. Sosiaali- ja terveystalouksien toimintasuunnitelmassa vuodelle 2022 on ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden parantamisen toimenpiteenä lisätä mahdollisuuksia liikkumiseen ja liikkeellelähtöön ottamalla kaikissa sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen palveluissa käyttöön liikkusopimus. Suunnitelman mukaan myös sähköisiä palveluja kehitetään ja etäryhmien sekä etäkäyntien määrää lisätään.

Sosiaali- ja terveystalouksien neuvonta- ja asiakasohjauspalvelut

Sosiaali- ja terveystalouksissa asiakkaiden ohjausta ja neuvontaa on tarjolla sekä keskitettynä palveluna että lähipalveluna monessa toimintapisteessä. Ohjaus ja neuvonta sisältyvät kaikkiin palveluihin.

Ikääntyneiden keskitettyä asiakasohjausta ja yleisneuvontaa tarjoaa puhelimitse Seniori-info, joka ylläpitää myös Stadin seniori-info -nettisivustoa. Seniori-info tekee alustavan palvelutarpeen arvioinnin ja ohjaa asiakkaan tarvittaessa oikean asiantuntijan luokse, esimerkiksi muistineuvolaan tai järjestöjen tarjoamien palvelujen piiriin. Sosiaali- ja

terveyspalvelujen toimintasuunnitelman mukaisesti asiakaskontakteissa otetaan liikkuminen puheeksi. Seniori-info jalkautuu myös ikääntyneiden tilaisuuksiin ja asuinalueiden kauppakeskuksiin sekä kerran viikossa Kalasataman ja Vuosaaren terveys- ja hyvinvointikeskuksiin ja kamaan ikääntyneille suunnattua informaatiota sosiaali- ja terveyspalveluista. Seniori-info kutsuu myös kaikki kyseisenä vuonna 75 tai 85 vuotta täyttävät Hyvinvointia arkeen -tilaisuuksiin, joissa kerrotaan muun muassa senioriliikunnan, suun terveydenhuollon sekä alueellisten palvelukeskusten toiminnasta.

Helsingissä on kymmenen seniorikeskusta eri puolilla kaupunkia. Niissä jokaisessa toimii palvelukeskus, joka tarjoaa ohjausta ja neuvontaa sekä järjestöjen kanssa tehtävänä yhteistyönä avointen ovien harrastus- ja ryhmätoimintaa ikääntyneille. Palvelukeskukset ohjaavat asiakkaita esimerkiksi oman palvelukeskuksen tuettuihin tai avoimiin liikuntaryhmiin sekä kuntosalille. Tarjolla on myös etäkuntoutusta ja muuta ryhmätoimintaa etäpalveluna. Palvelukeskuksissa toimii myös päihde- ja mielenterveyden vertaistukiryhmiä ja niissä järjestetään luentoja ja tietoisuuksia muun muassa ravitsemuksesta, liikunnasta ja aivoterveystä. Seniorikeskuksissa toimivat myös omaishoidon toimintakeskukset, joista omaishoitoperhe saa yksilöllistä ja ryhmätukea omaishoidon eri vaiheissa.

Terveydenhuoltolain mukainen terveysneuvonta tukeutuu ensisijaisesti sähköisiin kanaviin ja itsepalveluun. Esimerkkeinä sähköinen Omaolo-sivusto ja omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastus. Terveys- ja hyvinvointikeskusten lääkärikäynneillä on käytössä niin sanottu seniorin terveystarkastus, jossa puututaan iäkkäille tyypillisimpiin ongelmiin.

Lautakunta painottaa yksilöllisen matalan kynnyksen neuvontapalvelun merkitystä. On tärkeää, että Seniori-infon puhelinpalvelun ja jalkautuvan palvelun sekä informaatiotilaisuuksien lisäksi myös seniorikeskuksissa on saatavissa monipuolista neuvontaa ja ohjausta palveluiden piiriin. Neuvojen tarvetta on erityisesti niillä muistisairaiden tai mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden läheisillä, jotka eivät ole omaishoidon piirissä. Myöskään digineuvonnan ja oikeudellinen neuvonnan tarpeessa olevat iäkkäät eivät helposti löydä näitä palveluita. Lautakunnan mielestä seniorikeskusten palvelukeskusten toimintaa näillä alueilla olisi vahvistettava ja palveluista viestitettävä laajalti sekä verkossa että seniorikeskuksissa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveystoimi toteuttaa ennakoivalla otteella kaupunkistrategiaa helsinkiläisten terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Ikääntyneille on laajat neuvonta- ja ohjauspalvelut tarjolla niin keskitettynä pal-

14.11.2022

Asia/4

veluna Seniori-infossa kuin seniorikeskusten palvelukeskuksissa lähellä asukkaita."

Käsittely

30.08.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Lisätään ennen Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi -otsikkoa seuraava uusi kappale:

"Lautakunta painottaa yksilöllisen matalan kynnyksen neuvontapalvelun merkitystä. On tärkeää, että Seniori-infon puhelinpalvelun ja jalkautuvan palvelun sekä informaatiotilaisuuksien lisäksi myös seniorikeskuksissa on saatavissa monipuolista neuvontaa ja ohjausta palveluiden piiriin. Neuvojen tarvetta on erityisesti niillä muistisairaiden tai mielen-terveys- ja päihdeasiakkaiden läheisillä, jotka eivät ole omaishoidon piirissä. Myöskään digineuvonnan ja oikeudellinen neuvonnan tarpeessa olevat iäkkäät eivät helposti löydä näitä palveluita. Lautakunnan mielestä seniorikeskusten palvelukeskusten toimintaa näillä alueilla olisi vahvistettava ja palveluista viestitettävä laajalti sekä verkossa että seniorikeskuksissa."

Kannattaja: jäsen Seija Muurinen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

16.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Alexandra Allén, arviointipäällikkö, puhelin: 310 44774

alexandra.allen(a)hel.fi

Maarit Varis, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42850

maarit.varis(a)hel.fi